

az alternatív pedagógia, a játékpedagógia. A pszichológiánál, bevezetés a pszichológiába, fejlődéslélektan, differenciált nevelés pszichológiája, pedagógiája. Ezek a szakmai alapozó tárgyak. A módszertannak is van egy ún. alapozó része, az éneknél a szolfézs, a vizuális nevelésnél a vizuális kommunikáció, a testnevelésnél a testnevelés alapképzése. A tanító és az óvodapedagógus a legszélesebb körben képzett pedagógus, hiszen matematikát, természetismeretet, fizikát, kémiát, biológiát is tanul. Technikát is tanul, ennek is megvan a módszertani része. Tanul ezen kívül rajzolni, bábozni, bábót készíteni, énekelni, zenét tanul, furulyázni tanul, és a testnevelést is tanulja mindenféle területen. Azt lehet mondani, hogy ezek sokoldalúan képzett pedagógusok. A gyakorlati képzés is sajátos, hiszen már a második félévben óvodába kerül, harmadik-negyedik-ötödik félévben is óvodában van, különböző foglalkozásokat tart önállóan.

E: Kontroll mellett?

K. I.: Természetesen, ott van a gyakorlatvezetője mellette és az óvodapedagógus, aki a csoporttal van. Meg van adva, hogy a 7 hospitálási naphól hány foglalkozást vezessen önállóan. Ebből a hospitálásból dokumentumot készít, jegyzőkönyveket, és meg van adva, hogy milyen nevelési tevékenységnek kell folynia.

E: Mennyire korszerű tartalmát és szemléletét tekintve a képzés?

K. I.: Ha a magyar óvodapedagógusi képzést minősíteni kell, akkor azt mondom, hogy egy klasszissal fölötte vagyunk Nyugat-Európának. A németek most térnek át a felsőfokú képzésre. Akik idejönnek, meglepetéssel tapasztalják az itteni képzés alaposságát. Ez az ország minden képzőjére elmondható, nemcsak nálunk van így.

(Az interjút Vásárhelyi Bálint készítette)

„A Waldorfpedagógia a kéz pedagógiája”

Ivaskó Ilona, a posztgraduális Waldorf-óvónőképzés pedagógiai vezetője

E: Kérem mutatkozzon be.

I. I.: Nevem Ivaskó Ilona. A badacsonyi hegyen, erdő alatt nevelkedtem, ahol gyönyörű kilátás tárult a Balaton víztükrére. Édesapám születésem előtt három héttel meghalt. Édesanyám az 1956-os események hatására hagyta el az országot. A körülmények úgy hozták, hogy anyánk minden igyekezete ellenére sem kaptuk meg az engedélyt arra, hogy követhessük őt. Testvéremmel együtt nagymamám nevelt fel minket igen nehéz körülmények között.

E: Értelmiségi volt a családban?

I. I.: Édesapám gyógyszerész volt, de anyai ágon az őseim szőlőmunkával keresték a kenyérré válót. Környezetem úgy tartotta, nehéz sors a miénk, de én ezt akkor nem éreztem. Nagyon egyszerű emberek között nőttem fel. Ma is úgy emlékszem, szép gyerekkorom volt, melyből máig merítkezhetek. Nagymamám bensőségesen élt velünk, unokáival, a hegyi emberekkel, a földdel, melyet kapált, gondozott, az elültetett maggal, a kibújó növényvel. Ismerte az erdő minden szegletét, tudta, az erdő melyik fája zöldell ki legelőbb, és hullajtja el levelét utolsónak, melyik gomba hol terem. Énekelte a madarak énekét. Tör-

téneteket tudott napról, holdról, csillagokról, állatokról, növényekről, emberekről. Történeteket, melyeket újra és újra hallgatni akartunk, nemcsak mi gyerekek, de a felnőttek is. Fáradhatatlanul segített az arra ráutaltaknak. Bölcsességét sokan tisztelték. Óvodába nem jártam. Iskola a faluban volt, melyet hosszú, nehéz utakon értünk el a hegyi gyerekekkel koszorúban. Szeles, havas időkben egymás kezét fogva lépésről-lépésre haladtunk a nem ritkán térdig érő hóban. Nagyon jó tanítóim voltak, akikre máig szeretettel emlékszem. Sok időt töltöttek velünk a délutáni órákban is. Miután vágytunk ezekre az együttlétekre, fáradságot nem ismerve többször is megjártuk a hegyi utat. Nagymamám fontosnak tartotta, hogy továbbtanuljunk. 14 évesen Budapestre kerültem a Vörösmarty Gimnáziumba. Első évben a keresztszüleimnél, a további években kollégiumban laktam. Nagyon korán önálló lettem, s nem tagadom időnként nehezen voltam ebben a számomra túl gyorsan kitágult világban. A tanáraim és osztálytársaim szeretete segített át ezeken a válságos időkön. Az élet úgy hozta, hogy később is Budapesten maradtam. Az érettségi után képesítés nélküli óvónóként dolgoztam, közben levelezőn végeztem az óvónóképzőt. 1976-ban államvizsgáztam, akkor gyermekem, Vera egy éves volt.

E: Meddig dolgozott képesítés nélkül?

I. I.: Három évet, míg a főiskolát elvégeztem. Közben az élet iskolája, a gyakorlat nagyon sok tapasztalattal gazdagított.

E: Hogy jutott eszébe 18 évesen, hogy óvónő lesz?

I. I.: Nagymamám biztatott, hogy tanuljak tovább, de anyagilag nem tudott támogatni. Az Erzsébet szállodában mint vendégnyilvántartó dolgoztam. Hamar rájöttem, a vendéglátó világban nehéz kiigazodnom, pedig a környezetem megadott minden segítséget, hogy sikerüljön. Valószínű, hogy a már nagyon korai dédelgetett álmom vezetett, – hogy majd egyszer gyerekekkel foglalkozhatom – ahhoz a mozdulathoz, hogy bekopogtam a szomszédos óvodába. Abban az időben úgy gondoltam, kisebb gyerekek között kezdem pedagógus létem, majd fokozatosan megyek tanári pályára. Így lettem képesítés nélküli óvónő. Fontosnak tartom és ma is hálás vagyok az állami óvodákban eltöltött évekért, a lépésről lépésre megszerzett, keményen megdolgozott tapasztalatokért, örömeikért, kétségeikért, a hiányért, amiért állandóan kutattam, kerestem, ha nem is tudatosan. Tanfolyamokra jártam, építkeztem, miközben sosem letem megnyugvást. 1991 őszén ellátogattam a solymári Waldorf Óvodába. Érkezésemkor éppen csukódott az ajtó. Belülről jóleső zsbongás áradt, a sok-sok düledező sáros csizma a verandán, ismerősség érzésével töltött el. Hazaérkeztem, ez az otthonosság érzése. Nem egy steril közeg, mint a másik óvodában. A sterilitást arra értem, hogy ott naponta háromszor mosott fel a dadusnéni. Amikor kimentünk, akkor fel kellett mosni, amikor bejöttünk, akkor fel kellett mosni. Nem igaz, hogy nálunk, a Waldorf óvodában nincs rend, vagy tisztaság. Csak valahogy másként, más anyagokkal dolgozunk. Természetes anyagokkal, mert ez a gyerekek érzékeléséhez nagyon fontos, hiszen a műanyag rideggé tesz. A fajsúlytól kezdve a tapintásig minden nagyon fontos, hogy a gyerekek érzékszerve fejlődjön, ami tulajdonképpen kapu a világ felé.

Amikor később az előadásokat hallgattuk, mindig úgy éreztem, a szememet becsukva, mintha a gyerekek ott lennének körülöttünk. Addig én ilyen elevenen gyerekekről még nem hallottam embereket beszélni. Különösen egy óvónő, Annette Strotteich, aki tört magyarsággal, de elhozta számomra azt a felismerést, hogy gyermekkorom szépségeit megoszthatom a gyerekekkel. Eddig sem akadályozott meg senki ebben a munkám során, pusztán ekkor született meg bennem felismerés. Bekapcsolódtam a folyamatokba,

és a következő ősön már a solymári Waldorf Óvoda óvónőjének tudhattam magam. A szívem erősebben, gyorsabban vitt a Waldorf pedagógia felé, mint ahogy azt befogadni tudtam. Meghatározó élmény volt számomra, mikor egy előadáson azt hallottam, hogy a Waldorf pedagógia a kéz pedagógiája. Nagyon egyszerű, dolgos, nagymama, nagypapa korú emberek között nőttek föl. Nem az arcukra, inkább a hangjukra, a kezükre emlékszem vissza, de arra tisztán képszerűen. Ma is fel tudom idézni nyitott szemmel, hogyan mozgott a kezük munka közben. Különösen a szomszéd Bakos Józsi bácsira emlékszem, ahogy mosta, „lebbelte” a salátáját a kútnál, vagy ahogyan kalapált. A nagymamám kezeire, ahogy gyúrta a tésztát, ahogy nyújtotta a rétest, csak úgy surrogott a keze alatt a tészta és lebegett hólyagosan a fehér égbolt, a terítő fölött, amint alányúlt.

E: Ez miért a kéz pedagógiája?

I. I.: A kisgyermek érzékleteiben él. Mindent, ami a környezetében történik, akarva-akaratlanul magába fogadja. Érzékeli nemcsak a tárgyi világot, de a számára nagyon fontos másik ember mozdulatát, belső világát, gondolatait, érzelmeit. Fontos, hogy érzékszerveit igénybevevő inger-gazdag környezetet alakítsunk ki számára, mely erősíti aktivitását. Időre is szüksége van, hogy saját tempójában fedezhesse fel a világot. A Waldorf óvodákban ezért van sokféle természetes anyag, hogy ne csapjuk be gyermekeinket érzékleteiben. A kisgyerek nem szóból tanul, hanem szemlélődésből, tapasztalatból, cselekvésből. Mélységesen átéli, nagyon szereti a cselekvésben megnyilvánuló emberi munkát, a munkáját elmélyülten végző felnőtt kézmozdulataiba érezhetően belefeledkezik a gyerek, átadja magát a felnőttből sugárzó hangulatnak. Mindez már nemcsak emlékkép a gyermekkorból, hanem tapasztalat és megfigyelés is. Mi ezért a Waldorf óvodában nagyon sokféle tevékenységgel élünk, tehát mi főzünk a gyerekekkel, mosunk, vasalunk. Vannak a hónapoknak munkafolyamatai, amibe mindent, amit a természet ad, megpróbáljuk bevinni. Tehát nemcsak kenyeret sütünk, hanem elültetjük a búzamatot, nevelgetjük, aztán jön az aratás, cséplés, őrlés, kenyértészta dagasztás. Mindezt azért, hogy a gyerekek áttekinthessék, tapasztalhassák az emberi munka érzékelhető folyamatát. Miből, mi lett. E folyamatok és az erre szánt idő hiányában a gyermek nem tud kapcsolatba kerülni tárgyakkal, emberekkel. Ezek a munka mozdulatok értelmes ősi mozgások. A minta és a cselekvés által a gyermek kapcsolatba kerül a munkaeszközökkel, tárgyakkal, a munkájukat végző felnőttekkel, azok gondolataival, érzéseivel, saját társaival, kapcsolatba kerül önmagával. Mindez cselekvés által történik meg, itt és most a szív szárnyaival, a kézzel. A másik ember mozdulata, gesztusa a kezén át áramlik a cselekvés által felém. Ezt nevezem én „Tőlem hozzád és Tőled hozzám” való kapcsolatnak. Itt van a nevelés-elfogadás lehetősége. A nevelés nem más, mint kapcsolat. Véleményem szerint ezért lehet egy megközelítés a Waldorf pedagógia megfogalmazására, hogy a „kéz pedagógiája”, mely nem teljesen tükrözi a Waldorf pedagógia kibontását. Itt visszatérnék –talán önző módon – arra, hogy amit gyerekkoromban kaptam, azt a Waldorf óvodában tudom újra átélni, formálni szívem és kezem által, megosztani, odaajándékozni „örökségemet”.

E: Hány éves volt amikor a Waldorffal megismerkedett?

I. I.: 37 évesen találkoztam a Waldorf pedagógiával, 15 év telt el azóta. Különös élményt és lehetőséget kaptam, mikor tanáraink arra bízattak minket, hallgatókat, esténként próbáljunk visszatekinteni az elmúlt napra. Eleinte sokszor elaludtam, majd eljött az a pillanat, amikor filmkockánként peregtek előttem le a nap eseményei. Olyan apró mozzanatok bukkantak fel, hogy látom, ahogy a gyerek nyúl felém, és én mégis elmegyek mellette.

Ez segített ahhoz, hogy máskor jobban figyeljek. A holnap reményt adóként tűnt fel, ahol jobbá tehetem a tegnap tévedéseit.

E: Korábban is dolgozott vezető beosztásban?

I. I.: Vezető-helyettesként dolgoztam, és volt arra lehetőségem, hogy vezető legyek. Amikor vezetőképzőbe jártam, elhatároztam, hogy olyan óvodai közösséget szeretnék, ahol lehetőségem lenne arra, hogy ne szakadjak el a gyerekektől. Miután a törekvésem most igazolódni látszik, már mondhatom, hogy nagyon sokrétű, kemény feladat, vállalkozás, óvodát létrehozni, megteremteni annak a feltételeit.

E: Mióta dolgozik Pilisszentlászlón?

I. I.: A második tanévet kezdtem el.

E: Miért jött el Solymárról?

I. I.: A Waldorf óvoda fenntartói a csoportba járó gyerekek szülei. A szülők és az óvónői kollégium együttműködése hordozza, formálja az óvodának, mint élő organizmusnak a dinamikáját, működését. Talán az alapítványi struktúrában látom az okot. Amennyiben nem akarom elhárítani a kérdést, nem kerülhetem ki azt a ténytet, hogy a feladatokat mi, emberek végezzük. Azt hiszem az alakulás a teremtés folyamatában a lelkesedés áthidalja a konfliktusokat, aztán a dolgos hétköznapiakban, intézményi működésben az emberek erői a mindennapok létfenntartására irányulnak. Kevesebb figyelem jut egymásra, az óvodai élet szükségleteiből fakadó munka összehangolására, megismerésére. E megismerés lehetne a hármas tagozódású szervezet létrejöttének alapja. Hosszú vívódás után úgy döntöttem, hogy egy mindenki számára nyílt, befogadó szellemiségű közösségben szeretnék dolgozni, s így eljöttem. Ezután, mint magánvállalkozó, tanácsadóként dolgoztam két évig óvodai háttér nélkül. De egy év után hiányozni kezdtek a gyerekek. Ekkor keresett meg a pilisszentlászlói Waldorf szülői közösség, hogy óvónőt keresnek. Lassan megszületett a döntésem, elvállaltam a feladatot. Egy évig minden héten csütörtök esteként találkoztam a szülőkkel, építgettük az óvodánkat. E közös munkából született a pilisszentlászlói Csimota Ringató Waldorf Óvoda a helyi önkormányzat támogatásával. Ma 25 kisgyerek jár hozzánk.

E: Kiknek a gyerekei járnak ide?

I. I.: Solymáron azt tapasztaltam, hogy főként helybeli családok hozták az óvodánkba gyermekeiket, illetve Budapest vonzáskörzetéből jöttek. Most ugyanezt tapasztalom. A pilisszentlászlói családok gyermekei mellett Szentendréről és környékéről járnak hozzánk, nagyobb számban értelmiségi családok gyermekei. Valószínű, hogy ezek a gyerekek a pilisszentlászlói Waldorf Iskolába járnak majd tovább. Ez az iskola egy évvel előbb alakult, mint az óvodánk, szintén szülői akaratból és kezdeményezésből a helyi önkormányzat támogatásával. Mindkét intézményt egyesület tartja fent. A szülők kerestek épületet, és mivel ez az iskolaépület megüresedett, a polgármesteri hivatallal kötöttek szerződést. Tehát előbb lett a mellettünk lévő Waldorf-iskola, és az utána való évben alakult az óvoda. Mindkettőt az egyesület tartja fent.

E: Együtt az óvodát és az iskolát?

I. I.: Nem, az óvodát külön egyesület, a Pilisszentlászlói Waldorf Óvodáért Közhasznú Egyesület működteti. Ezekben az intézményekben a szülők felelősek a fenntartásért. Az alapszabályban megfogalmazottak szerint mindig a jelenlévő gyerekek szülei a mindenkori fenntartók. Tehát abban a pillanatban, ahogy a gyerekek iskolába mennek, a szüleik már az iskolai egyesület tagjai.

E: Az összes szentlászlói gyerek itt tanul?

I. I.: Vannak bejárók is, de az óvodában most a gyerekeknek már több mint a fele szentlászlói. A tendencia azt mutatja, hogy egyre több a szentlászlói gyerek, azáltal is, hogy sokan költöznek Szentlászlóra. A tanév kezdetére három család költözött ide, kifejezetten a Waldorf óvodáért és iskoláért. Persze vannak szentlászlói gyerekek, akiket a szüleik szentendrei óvodába, iskolába íratnak.

E: Ez az egyetlen óvoda a faluban?

I. I.: Az önkormányzat fenntartásában működik közvetlenül mellettünk egy másik óvodai csoport is. Ők is választhatók.

E: Vannak itt szegények, vagy cigány gyerekek is?

I. I.: Célunk, hogy minél heterogénabb szociális helyzetből érkező családok találhassák meg helyüket az óvodánkban, hogy az óvodai közösség helyet adjon hátrányos helyzetű gyerekek számára is. A felvétel kizárólag pedagógiai kritériumok alapján történik, a szülők maguk döntenek el, mennyire akarják és tudják munkánkat természetbeni, anyagi és egyéb hozzájárulásokkal támogatni. Így lehetőséget kaphatnának nálunk cigány gyerekek is, de ebben a faluban még nem találkoztam cigány emberekkel.

E: Solymáron sem?

I. I.: Solymáron sem.

E: Milyen iskolai végzettségük van a szülőknek?

I. I.: A szülők kétharmada diplomás.

E: Hány szülő lehet, akinek nem annyira jó az anyagi helyzete?

I. I.: Vannak, akik egyedül nevelik gyerekeiket. A csoport egyharmadának nehéz anyagi körülményei vannak. Ez részben a mai társadalmi helyzetből adódik.

E: Milyen a viszonyuk a szülőkkel?

I. I.: Mivel a szülő választja ezt a pedagógiát, megpróbáljuk a gyerek érdekében a nevelési szempontokat, az alapelveket közelíteni a család és óvoda között. Tehát a szülői estek mellett pedagógiai beszélgetéseket tartunk, ahol a Waldorf-pedagógia embertani hátterét, a gyerek-fejlesztési jellemzőket próbáljuk a szülőkkel megbeszélni. Elmondjuk, hogy mi hogyan nevelünk, mit miért csinálunk. Tehát egészen a gyakorlati kérdésekig, hogy mit főzünk, miért, mi az, amiben tevékenykedünk, mik a művészeti tevékenységek, a munkatevékenységek. Tehát az életünk minden apró mozzanatát megpróbáljuk megbeszélni. Az óvodában a pedagógiai kollégium a felelős, ez jó esetben két óvó néni, vagy egy többcsoportos óvodában több óvó néni. Gyakorlatilag Veszprémben van egyedül három csoport. Tehát általában a Waldorf óvodák egy-egy kiscsoportból állnak, ahol van egy óvónő, és van egy segítőtje, aki éppen most végzi a Waldorf Óvónőképzést. A szülőkből és az óvónői kollégium képviselőjéből alakul egy gazdasági csoport, ami felelősséget visel azért, ami a gazdasági-finanszírozási dolgokkal összefügg. E mellett van a jogi csoport, amely a szabályokkal foglalkozik. Ez a három csoport szorosan együttműködik.

E: Az önök részéről elég nagy az elvárás a szülőkkel szemben.

I. I.: Mi nagyon sokat várunk a szülőktől bizonyos szempontból. A pedagógus felelőssége, hogy hogyan tud a szülőkkel együtt dolgozni, lépésről-lépésre. Itt a szülők takarítanak, dolgoznak, amit itt lát, mindent a szülők hoztak létre, az építkezéstől kezdve. Nagyon kevés az, amit mesteremberrel csináltattunk. A szülők között vannak, akik gazdasági oldalon, vagy jogi oldalon viszik az óvodát és vannak szülők, akik a kezükkel nagyon erősen tudnak dolgozni a megvalósítás területén. Persze ezek a szülők dolgozó emberek, és a

gyerekek várják otthon őket. Meg kell találnunk a jó mértéket az óvoda és az otthon között, ha ez nem sikerül, ebből nagy feszültség lehet.

E: Mennyire készíti föl a gyerekeket a Waldorf-óvoda az iskolára?

I. I.: A Waldorf pedagógia emberképe szerint, a gyerek egyszeri, és megismételhetetlen, ismeretlen a maga és a másik ember számára is. Ezek által a tapasztalatok által, amit mi adunk, kezdi önmagát is megismerni és elkezd környezetében, az életben biztonsággal kiigazodni. Ezek a gyerekek 3 éves folyamatban válnak iskolaéretté. Minden életszakasznak megvannak a fejlődési jellemzői, és ezek a fejlődési jellemzők megtörténnek. Mi fizikálisan és szociálisan is megfigyeljük a gyereket. Megnézzük, hogy milyen a szeme vágása, az orra, a szája, hogyan mozog, teli talppal, vagy lábujjhegyen. A gyerek fejlődéséről mi azt mondjuk, hogy nem egy-egy életszakaszra nevelünk, hanem egy egész életre.

E: Teljesen elvetik a konkrét mérőszámok alkalmazását, a teszteseteket, felmérőket?

I. I.: A Waldorf óvodában nincs ilyen.

E: Térjünk át a képzésre. Mennyi a képzés ideje?

I. I.: A képzés időtartama 3 év. Óraszám 900 óra. Évente 10 hétvégét foglal magában. Ez havonta egy alkalmat jelent péntek 17 órától vasárnap 13 óráig.

E: Mikor indult a Waldorf óvodapedagógus-képzés?

I. I.: A Posztgraduális Waldorf Óvónőképzés, mint pedagógus továbbképzés 1990 októberében kezdte meg munkáját. A szülők és óvónők körében igen nagy érdeklődést váltott ki az első Waldorf óvoda pedagógiai munkája. Ennek hatására az óvónők részére rendszeres konzultációk szerveződtek. A résztvevők kérésére a konzultációkat képzéssé „szűkítették”, tekintettel arra, hogy az ország számos helyén próbálkoztak Waldorf óvoda alapításával. Ez a folyamat még a mai napig is tart. Ebben a folyamatban pedig szakmai segítségre volt és van szükség. Akkor a Török Sándor Waldorf Pedagógiai Alapítvány az OKI iskolafejlesztési központjával és a Waldorf Óvodák Nemzetközi Szövetségének támogatásával, Annette Strotteich szellemi vezetésével szerveződött a munka melletti posztgraduális továbbképzési tanfolyam. 1997-ben megszületett az OKI által minősített és elfogadott Waldorf Óvodapedagógiai Program, amely azóta Magyarországon választható program lett, alapot biztosítva ezzel a Waldorf óvodák számára a törvényes működéshez.

E: Hogy történik a felvétel?

I. I.: Az érdeklődők előzetesen szakmai önéletrajzot küldenek, melyet mi, a képzés tanárai elolvassuk. Egy előre egyeztetett időpontban várjuk a jelentkezőket egy beszélgetésre. A jelentkezés feltételei: felsőfokú óvónői diploma, legalább egy éves óvodai gyakorlat, lehetőség szerint középfokú angol vagy német nyelvtudás.

E: Mindenki az állami képzés után jelentkezik?

I. I.: Mivel továbbképzés vagyunk, – mint már említettem – feltétel az óvónői diploma. Vannak érdeklődők, akik önismereti utat járnak, ők is látogathatják a képzés óráit. De a képzés célcsoportja, az óvodapedagógusok, ők kaphatnak a 3. év végén államilag elismert Tanúsítványt a képzés elvégzéséről. A képzés elvégzése az egyik szükséges feltétele a Waldorf Óvodai Programban való alkalmazásnak.

E: Hány ilyen ember volt itt eddig a képzéseken?

I. I.: A képzés történetében a jelenlegi évfolyam az 5. kurzus. Ez kb. 200 hallgatót jelent. A visszajelzések szerint a Waldorf pedagógiában képzett óvónők jelenléte az óvodai csoportokban és családi környezetben, vagy Waldorf óvodát segítők személyében kedvezően hat a pedagógiai környezetre. Sokan baba-mama csoportot vezetnek. Olyan családok

látogatnak el hetente egyszer-kétszer gyerekeikkel ezekre a legtöbbször délutáni órákra, akik érdeklődnek a Waldorf pedagógia iránt és gyermekeiknek ezt a nevelést választják majd. A képzésről kimaradók legtöbbször szülnék, vannak olyan hallgatók, akik a képzés elvégzése után vagy közben végzik az állami óvónőképzést. Hiány van Waldorf óvónőből. A jelenlegi évfolyam 23 hallgatójából 15 elkötelezett Waldorf óvodában, egy óvónő baba-mama csoportot vezet, egy önkormányzati fenntartású óvodában dolgozik, egy nincs alkalmazásban. Öt hallgató áll még választás előtt. Kb. öt olyan szülői kezdeményezésről van tudomásom, ahol szükség lenne Waldorf óvónőre. Néhány Waldorf csoport önkormányzati óvodában működik (Veszprém, Ajka). Itt az önkormányzat a fenntartó, a szülői közösségek pedig alapítványi formában támogatják az óvodai csoportot

E: És ez jól működik?

I. I.: Az állami keretek között ez a működés bizonyos feszültséget hozhat létre, de az élet nem fekete és fehér. Tehát egész biztos, hogy lehet olyan kompromisszumot kötni, amelyik nem sérti a pedagógiát.

E: A felvételi beszélgetés miről szól?

I. I.: Ez a beszélgetés valójában találkozás. Érdeklődünk az iránt, hogy hogyan találkozott a jelentkező a Waldorf pedagógiával, milyen betekintése van a pedagógia alapismerteteibe, filozófiai háttérébe. Milyen szakmai utat járt be? Mindenkinek bizalmat adunk, majd a 3 éves folyamatban dől el, hogy megerősödnek-e döntésükben vagy elhagyják a képzést. Többször is beszélgetünk egyéni fejlődésükről, kísérni próbáljuk a hallgatók önnevelési útját.

E: Mennyire vannak tisztában a Waldorfszellemiséggel a képzésre jelentkezők?

I. I.: Ez egy kicsit hasonló, mint a szülői közösségeknél. Sokan nagyon megalapozott antropológiai ismerettel rendelkeznek, de sok kereső ember is van. Van, aki a táplálkozás, van, aki az egészséges életmód, van, aki a szellemi háttér, van, aki pedagógia, van aki a szabadság miatt jön ide. Az első évben, aki úgy érzi, hogy mégsem ezt akarta, akkor továbbkeres. De ha megbízunk egymásban, elfogadjuk a másságot és elindulunk egy közös folyamatban, lépésről lépésre, ott van egy közös fejlődési lehetőség, ami átsegít a kríziseken is. Ahol nincs elfogadás, ott nagyon erős feszültségek keletkezhetnek.

E: Milyen a képzésben az elmélet és a gyakorlat aránya?

I. I.: Az elmélet 60 százalék, a gyakorlat 40 százalék. A 3 év egymásra épül metodikai és didaktikai szempontból egyaránt. Az elméleti órák, a művészeti tevékenységek, és művészeti ágak szoros egységet alkotnak egymással. Az első év alapozó év, amelyben a hallgatók megismerkedhetnek a pedagógia filozófiai háttérével, az ismeretelméleti alapokkal, és a művészeti tevékenységek által elkezdődik egy önismereti, önnevelési út. A második évben egyre inkább az óvodapedagógia elméletére és gyakorlatára helyezük a hangsúlyt. Egyre több az önálló feladat. A harmadik évben a hallgatók egy Waldorf pedagógiai témájú záró-szakdolgozatot írnak. A képzésben nagyon lényeges szempont, hogy az elméleti feldolgozást kiegészítse egy gyakorlati megfigyelési folyamat. Ezeket a tapasztalatokat a hallgatóknak előadás formájában kell megfogalmazniuk az év során. A Waldorf óvodában való hospitálás fontos és kihagyhatatlan része a képzési folyamatnak, mert az elmélet itt kap értelmet, itt kel életre a gyakorlati életben.

E: A szakkönyvek, a pedagógiai módszertani irodalom elérhetősége hogyan változott?

I. I.: Egyre több a magyar nyelvű antropológiai háttérű szakirodalom.

E: Miben különbözik ennek a képzésnek a tartalma az állami óvónőképzéstől?

I. I.: Nem tudom. Alapvető szempont az egész képzés során, hogy a hallgatók meglévő képességeire támaszkodva, azokat erősítve, fejlesztve a hallgatók nyitottabbá váljanak szűkebb és tágabb környezetük, önmaguk és a gyerekek iránt. A közös tanulási folyamatban a tanár kísérőként van jelen.

E: Van-e rendszeres kommunikáció az országban a Waldorf óvoda-pedagógusok között?

I. I.: Az óvónők regionális összejöveteleken találkoznak egymással. Bizonyos körzetekben időnként találkozunk, és akkor akár a működési, akár a pedagógiai problémákat beszéljük meg. A Magyar Waldorf Szövetség keretében működik egy óvónői tagozat, amelyben pedagógiai kérdésekkel foglalkozunk, és a jogi képviselőt is próbáljuk ellátni. A szövetség és a képzés segítségével szakmai napokat szervezünk. A képzést fenntartó Waldorf Óvodapedagógiai Egyesület és a Magyar Waldorf Szövetség segítségével szervezett szakmai napok iránt nagy az érdeklődés. Ezeken a fórumokon alkalom nyílik az eleven párbeszédre, mivel a mindennapokban nehéz találkozni, együtt gondolkodni a megkezdett folyamatokban.

E: Mik a képzéssel kapcsolatban a problémák és a nehézségek?

I. I.: Újabb akkreditáció előtt állunk, tehát visszatekintünk az elmúlt évek folyamataira, megnézzük, hogy mi az, amiben változtatni kell. Még több gyakorlat kellene, hogy a hallgatók az óvodai életben többet tudjanak tanulni, tapasztalni. Tehát több hospitálásra lenne szükség.

(Az interjút Vég Zoltán Ákos készítette)